

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetused, tel. 475-91. Talitus, tel. 468-24
TALLINN, Toomkooli 13.

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussekttsiooni juhataja J. Janusson
Sekttsiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussekttsiooni juhataja J. Kurkus
Sekttsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 28

Tallinn, 11. juulil 1939

V aastakäik

SISU:

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Aastatõlliste palgad põllumajanduses	492
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Tööstusettevõtted ja töölole	498
LAEVANDUS	
Prahiturg	496
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	497
Põllumajanduslik väljaveedu	497
Peekoniturg	498
Tapaloomade ja lihaturg	498
Toornahkadeiturg	498
Kanamunaturg	499
Piimaturg	499
Teraviljaturg	499
Linaturg	500
Aedviljaturg	500
Kalaturg	501
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Konservitööstus USA-s	502
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	503
VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Soomé karjasaaduste väljaveopreemiade toetus- summad 1939. a. juba kasustatud	504
Soomé põllumaade juurdekasv	504
Rootsi puu-uurimisinstituudi tegevus	504
Rootsi puumassimüügid	505
Rootsi kaubandusdelegatsioon Inglisse	505
Riiklik toetus piimatoodangu tõstmiseks Leedus	505
Leedu-Türgi uus kaubanduskokkulepe	506
Leedu lina ja takkude eksport	506
Leedu uuest majandusplaanist	506
Uus vineerivabrik Leedus	506
Leedu tuletikkude sündikaadi tegevus	506
Põllumajandusmasinate müügi suurenemine	506

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Whole-year Farm Hands' Wages	492
INDUSTRY AND TRADE	
Industrial Enterprises and Employment	498
SHIPPING	
Freight Market	496
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	497
Exports of Agricultural Products	497
Bacon Market	498
Cattle and Meat Market	498
Rawhide Market	498
Egg Market	499
Milk Market	499
Grain Market	499
Flax Market	500
Vegetable Market	500
Fish Market	501
FOREIGN COUNTRIES	
Preserve Factories in U.S.A.	502
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	503
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Budgetary Grant for Premiums on Finnish Agri- cultural Exports for 1939, already Used up	504
Increase of Arable Area in Finland	504
Wood Research Institute in Sweden	504
Swedish Wood Pulp Sales	505
Swedish Commercial Delegation to England	505
State Subsidy for Increasing Milk Production in Lithuania	505
New Trade Agreement Lithuania with Turkey	506
Flax and Tow Exports from Lithuania	506
New Economic Programme in Lithuania	506
New Ply-wood Factory in Lithuania	506
Match Syndicate's Report in Lithuania	506
Larger Sales of Farming Implements	506

Printed and Published by
the Estonian Press
Reprint No. 506

PÖLLUMAJANDUS

AASTATÖÖLISTE PALGAD PÖLLUMAJANDUSES.

WHOLE-YEAR FARM HANDS' WAGES.

Aastatöölise palgade kohta kogutud andmestikust 1939. a. selgub, et tänavu on jätkunud palgatõus. Koos palgaolude selgitamisega koguti andmeid ka aastatöölise saadavuse kohta ja, nagu korrespondentide poolt saadetud andmeist selgus, oli tänavu samuti nagu aasta varemgi aastatöölise saamine põllumajandusse raske. Aastatöölise küllaldasest saadavusest teatas 5,2% (möödunud aastal 4,0%) korrespondentidest, tarviduse järgi — 31,9% (31%) ja puudulikult — 62,9% (65%).

Maade järgi oli aastatöölise saadavuses lahkuminekuid. Petseri- ja Saaremaal, kus töölisi jätkub isegi väljapoole oma maakonna piire, olid aastatöölise saamisvõimalused kõige lahedamad, kuna Valga-, Pärnu-, Viljandi- ja Tartumaal oli aastatöölise saamine kõige raskem. Valgamaal teatas puudulikult aastatöölise saadavusest 72,5% korrespondentidest, tarviduse järgi — 22,5% ja küllaldaselt — 5,0%. Pärnumaal teatas puudulikult saadavusest 70,6%, tarviduse järgi — 22,1% ja küllaldaselt — 7,3% korrespondentidest.

Aastatöölise palgad näitasid tänavu tõusu. Möödunud aastal said aastatöölised riigikeskmiselt mehed 28,90 kr. ja naised 21,00 kr. kuus, kuna tänavu tõusis meesaastatöölise palk 31,70 kr.-le, s. o. 9,7% ja naisaastatöölisel — 23,20 kr.-le, s. o. 10,5%. Aastatöölise palgade lähemal vaatlemisel maade järgi võib panna tähele erinevusi. Üldiselt võib öelda, et aastatöölise palgad olid kõrgemad Lõuna-Eestis. Meesaastatöölise palk näitas tõusu kõigis maades võrreldes m. a., kuid naisaastatöölise palk näitas Viru- ja Järvamaal isegi langust. Maade järgi oli meesaastatöölise palk keskmiselt kuus Virumaal 31,80 kr. (tõus + 13,6% võrreldes eelmise aastaga), Järva — 30,30 kr. (+5,9%), Harju — 33,50 kr. (+10,6%), Lääne — 30,60 kr. (+20,0%), Saare — 26,50 kr. Pärnu — 34,50 kr. (+12,4%), Viljandi — 34,00 kr. (+33,3%), Tartu — 34,00 kr. (+17,6%), Valga — 34,30 kr. (+3,6%), Võ-

ru — 29,10 (+7,4%) ja Petseri — 28,00 kr. (+20,2%).

Naisaastatöölise palk riigikeskmiselt näitas suuremat tõusu kui meesaastatöölisel. Maade järgi oli erinevusi samases ulatuses nagu meesaastatööliselgi, kuid Viru- ja Järvamaal ilmnis palgalangus võrreldes eelmise aastaga. Naisaastatöölisele maksti Virumaal 19,50 kr. kuus (langus — 5,8% võrreldes eelmise aastaga), Järva — 22,70 kr. (— 0,9%), Harju — 22,50 kr. (tõus + 16,6%), Lääne — 20,40 kr. (+4,1%). Saare — 22,00 kr. (+17,0%), Pärnu — 25,50 kr. (+12,8%), Viljandi — 24,90 kr. (+1,6%), Tartu — 25,80 kr. (+13,7%), Valga — 28,00 kr. (+10,7%), Võru — 22,50 kr. (+14,8%) ja Petseri — 21,30 kr. (+6,0%).

Aastatöölise palgad.

Whole-year Farm Hands' Wages.

	Mehed Males		Naised Females	
	Kuus Month	Aastas Year	Kuus Month	Aastas Year
Viru				
18—50 a. vanused . .	31,80	381,60	19,50	234,00.
Järva				
18—50 a. vanused . .	30,3	363,60	22,70	272,40
Harju				
18—50 a. vanused . .	33,50	402,00	22,50	270,00
Lääne				
18—50 a. vanused . .	30,80	367,20	20,40	244,80
Saare				
18—50 a. vanused . .	26,50	318,00	22,00	264,00
Pärnu				
18—50 a. vanused . .	34,50	414,00	25,50	306,00
Viljandi				
18—50 a. vanused . .	34,00	408,00	24,90	298,80
Tartu				
18—50 a. vanused . .	34,00	408,00	25,80	309,60
Valga				
18—50 a. vanused . .	34,30	411,60	28,00	336,00
Võru				
18—50 a. vanused . .	29,10	349,20	22,50	270,00
Petseri				
18—50 a. vanused . .	28,00	336,00	21,30	255,60
Riigis				
15—17 a. vanused . .	20,40	244,80	18,70	224,40
18—24 a. vanused . .	30,10	361,20	23,00	276,00
25—50 a. vanused . .	32,40	388,80	28,30	279,60
üle 50 a. vanused . .	28,00	336,00	19,00	235,20
18—50 a. vanused . .	31,70	380,40	23,20	278,40

Vanusrühmituste järgi on palgamäärad lahkuminevad, kusjuures alla 17 a. vanuste ja üle 50 a. vanuste rühmas palgamäärad on

madalamad kui vahepealseis rühmis. Riigi-keskmiselt said meesaastatöölised 15—17 a. vanuste rühmas 20,40 kr. kuus e. a. 18,20 kr. vastu, s. o. 12,1% rohkem. Naisaastatöölised samas vanuse rühmas said tänavu 18,70 kr. e. a. 19,20 kr. vastu, s. o. 2,6% vähem. Meesaastatöölised 18—24 a. vanuse rühmas said 30,10 kr. kuus e. a. 27,60 kr. vastu, s. o. 9,1% rohkem ja naisaastatöölised — 23,00 kr. e. a. 20,60 kr. vastu, s. o. 11,7% rohkem. Meesaastatöölised 25—50 a. vanuse rühmas said 32,40 kr. e. a. 29,50 kr. vastu, s. o. 9,8% rohkem ja naisaastatöölised samas vanusrühmas — 23,30 kr. e. a. 21,20 kr. vastu, s. o. 9,9% rohkem. Meesaastatöölised üle 50 a. vanuse rühmas said 28 kr. e. a. 26,60 kr. vastu, s. o. 5,3% rohkem ja naisaastatöölised samas vanusrühmas 19,60 kr. e. a. 18,80 kr. vastu, s. o. 4,3% rohkem.

Palgamaksimine põllutöölisele toimub peamiselt puht rahas, kuid on sagedasti juhte, kus raha kõrvale on kaubeldud riietust, jalanõusid, ka toitaineid või põllusaadusi. Siin toodud palganormid on raha ja segapalgaliste palganormide keskmised, kuid neid rühmi eraldi vaadates näeme lahkuminekuid ühe

kui teise palgaliste rühma juures. Rahapalgaliste aastatöölise meeste keskmiseks kuupalgaks on tänavu 32,10 kr. ja segapalgalisil 31,10 kr. Rahapalgalisil naisaastatöölisel oli keskmiseks kuupalgaks 22,60 kr. ja segapalgalisil 23,80 kr. Rahapalgalisil meesaastatöölisel oli seega tänavu keskmine kuupalk pisut kõrgem kui segapalgalisil ja naisaastatöölisel vastupidi segapalgalisil kuupalk pisut kõrgem kui rahapalgalisil.

Üldiselt on aga rahapalga osatähtsus ka segapalgalisil võrdlemisi suur ja rahapalga kõrvale antud ainet osatähtsus on võrdlemisi väikene. Segapalgaliste meesaastatöölise palgakoostises oli raha 86%, riie 10%, vili 3% ja muud ained 1%. Segapalgaga naisaastatöölise palgakoostises oli raha 91%, riie 5%, vili 2% ja muud ained 2%. Segapalgaliste palgakoostisest nähtub, et segapalgaga mees- töölised said aineis rohkem, kui naised, sest meesaastatöölise palgakoostises ained kokku moodustasid 14%, kuna naisaastatöölisel ainult 9%. Siinavaldatud aastatöölise palganormid on peale talut antava toidu, korteri ja kütte-valgustuse. Korteri juurde kuulub ka puhastus.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLU. INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT.

Tööstusettevõtetes töötajate arvu järgi k. a. 1. juuniks, arvatud kaasa ehituse alal tegutsevad ettevõtted, näeme võrdlemisi suurt aktiivsuse tõusu. Tööstustegevuse aktiivsuse suurenemine toimus peamiselt sesoonselt tegevail aladel, nimelt mäe-, mineraalide- ja ehitusettevõttes ning saeveskites. Teisis tööstusharudes töötati endise koorimisega. K. a. 1. juuniks oli suurtööstuses tegevaid ettevõtteid 448 (20 ja enam töölisega ettevõtted) eelmise kuu 436 vastu ning kesktööstuses (5—19 töölisega ettevõtted) 1060 eelmise kuu 1013 vastu. Töötajate arv suur- ja kesktööstuses suurenes k. a. 1. juuniks võrreldes 1. maiga 5304 töötaja võrra ehk 9,0%; võrreldes m. a. sama ajaga töömaht suurenes suur- ja kesktööstuses 1595 töötaja ehk 2,5% võrra.

Töötajate arv tööstuses.

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. VI 1939	54 392	10 792	65 184
1. V 1939	50 072	9 808	59 880
1. VI 1938	54 013	9 576	63 589

Suurenemine 1. VI 1939.

	Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. V 1939		+4 320	+ 984	+5 304
1. VI 1938		+ 379	+1 216	+1 595

Murdude ja kaevanduste rühmas oli 1. juuniks k. a. suur ja kesktööstuses 7400 töötajat, mis on suurem eelmisest kuust 2149 töötajat ehk 40,9%, kuid väiksem m. a. 1. VI seisust 943 töötajat ehk 11,3%. Töömaht suurenes võrreldes eelmise kuuga turbatööstuses 2013 töötajat ehk 272,2%, õlikivikaevanduses 93 töötajat ehk

2,4% ning kivi- ja paemurdudes 43 töötajat ehk 17,2%. M. a. sama ajaga võrreldes töömaht vähenes vastavalt 12,4, 7,3 ja 33,0%.

Mineraalide töötlemise alal tõusis töötajate arv k. a. 1. VI suur- ja kesktööstuses 3640-le, mis on suurem eelmisest kuust 658 töötajat ehk 22,0% ja m. a. samast kuust 461 töötajat ehk 14,5%. Võrreldes eelmise kuuga suurenes töömaht tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses 14,0%, savija keraamikatööstuses 54,3%, kuna teistes selle rühma erialades töömaht püsis endisel tasemel. Võrreldes m. a. sama ajaga töömaht suurenes tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses 15,7%, savija keraamikatööstuses — 15,6% ja klaasitööstuses — 11,3%.

Metallitööstuses tegeles 1. VI k. a. suur- ja kesktööstuses 7777 töötajat, mis on suurem eelmisest kuust 47 töötajat ning vähem m. a. sama aja seisust 198 töötajat. Võrreldes eelmise kuuga töömaht suurenes masinaehitus- ja remont, raudtee- ja trammi-, mehaanika- ja lukusepatöökodades, kuna teisis selle rühma erialades püsis töömaht endisel tasemel. M. a. sama ajaga võrreldes töömaht suurenes raudtee- ja trammi-, elektriaparaatide- ja raadiotööstuses ja lukusepa- ja mehaanika töök., vähenes masinaehitus- ja remonttöökodades.

Keemiatööstuses oli 1. VI k. a. suur- ja kesktööstuses 3201 töötajat eelmise kuu 3203 vastu, võrreldes m. a. sama ajaga töötajate arv vähenes 146 töötaja võrra.

Nahatööstuses k. a. mais inimtööjõumahu ei olnud muutusi. Võrreldes m. a. nahatööstuses töötajate arv kasvas 3,5%. Sellest toornahatööstuses 3,1%.

Tekstiiltööstuses tegeles k. a. 1. VI suur- ja kesktööstuses 12 669 töötajat eelmise kuu 12 824 vastu, seega vähenes töötajate arv 155 võrra. 1938. a. sama aja seisust oli töötajaid enam 714 ehk 6,0%. Mais vähendati tööjõude kõigis tekstiiltööstuse erialades, arvatud välja villatööstus. Kuid võrreldes m. a. 1. juuniga on töömaht suurem puuvillatööstuses 18,6%, villatööstuses 2,3% ning apretuur- ja värvimistööstuses 4,6%, teisis tööstusharudes püsis töömaht endisel tasemel arvatud välja linatööstus, kus töömaht vähenes 2,4%. Ettevõtete endi seisukorra hinnangust selgub, et välisturgudel

valitsev suur võistlus ja hindade langus annavad end kõige enam tunda linatööstuses.

Puutööstuses oli k. a. 1. VI suur- ja kesktööstuses 6302 töötajat, mis on eelmisest kuust suurem 262 töötaja ehk 4,3% võrra, kuid väiksem m. a. samast seisust 424 töötajat ehk 6,3%. Võrreldes eelmise kuuga tõusis tööjõumahu saeveskites 5,0%, mööbli- ja vineeritööstuses 1,7% ning muude puuesemete valmistamise alal 12,5%. M. a. sama ajaga võrreldes vähenes tööjõumahu saeveskites 8,7%, mööbli- ja vineeritööstuses 4,7%, suurenes aga muude puuesemete valmistamise alal 4,6%.

Paberitööstuses tegeles 1. VI k. a. suur- ja kesktööstuses 2840 töötajat eelmise kuu 2882 vastu, seega vähem 42 töötajat ja m. a. 1. VI seisust suurem 310 töötajat. Võrreldes eelmise kuuga vähenes tööjõumahu tselluloosi- ja paberivabrikuis, kuna paberiesemete valmistamise alal püsis tööjõumahu endisel tasemel. M. a. sama ajaga võrreldes suurenes tööjõumahu tselluloosi- ja paberivabrikuis ja paberiesemete valmistamise alal.

Polügraafiatööstuses ei olnud k. a. mai kestel töötajate arvu suuremat muutust; võrreldes m. a. suurenes inimtööjõumahu 4,0%.

Toit-, maitseainete- ja jookide tööstuses oli 1. VI suur- ja kesktööstuses 6238 töötajat, olles kõrgem eelmise kuu seisust 3,3% ja m. a. seisust 9,4%. Võrreldes eelmise kuuga esinevad selle tööstusharu erialades töömahu suurenemisega jahuveskid, liha- ja konservitööstus, piimatööstus, kartuli- ja siirupitööstus ja karastavate jookide tööstus. Teisel erialadel olid töömahu muutused väiksemad. Võrreldes m. a. juuniga on töömaht suurenenud jahuveskites 13,3%, leivatööstuses 6,1%, šokolaadi- ja kompvekitööstuses 13,9%, liha- ja konservitööstuses, tapamajades ja külmutushooneis, linnase- ja õlletehaseis. Teisel selle tööstusharu erialadel on töömaht m. a. 1. juuniga võrreldes vähenenud.

Kehakatte- ja pudukaupade tööstuses suurenes töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 1,3% ja m. a. sama ajaga 15,8%. Võrreldes eelmise kuuga suurenes töömaht jalanõudetööstuses, kuna teisis selle tööstuse erialades püsis töömaht endisel

Töölolu ja tööluste teenistus tööstuses — *Employment, and Earnings in Industry.*

	Töötajate arv Number of Workers			Tunniteenus suurtööstuses Mais 1939. Hourly Earnings in Large-scale Ind. in May, 1939					
	1. VI 1939		+ Mai 1939 In May 1939	Senti tunnis Sents per Hour		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu +100) Indexes (Corresponding Month of Previous Year + 100)			
	Suurtööstus Large-scale Industry	Suur- ja kesktöös- tus — Large-scale and Middle-sized Industry				Teenistuse nimesväärtus Nominal Earnings		Reaalteenistus Real Earnings	
						M.	N.	M.	F.
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries</i>	7 246	7 400	+ 2 149	48,9	29,8	104	99	101	98
II Mineraalide töötlemine — <i>Mineral working industry</i>	8 027	8 640	+ 658	48,0	28,2	104	105	101	103
III Metallitööstus — <i>Engineering industry</i>	6 436	7 777	+ 47	48,2	28,2	103	109	101	106
IV Keemiatööst. — <i>Chemical ind. </i>	2 859	3 201	+ 2	39,2	28,5	97	107	94	104
V Nahatööstus — <i>Leather ind. </i>	828	827	+ 8	39,1	21,7	104	101	102	99
VI Tekstiilitööstus — <i>Textile ind. </i>	12 001	12 669	+ 165	37,4	30,4	105	111	102	109
VII Puutööstus — <i>Woodworking industry</i>	4 844	6 302	+ 262	41,8	28,0	105	108	102	105
VIII Paberitööstus — <i>Paper ind. </i>	2 710	2 840	+ 42	41,6	26,8	105	100	102	97
IX Polügraafiatööstus — <i>Poly- graphic industry</i>	1 612	2 120	+ 12	54,8	36,4	110	111	107	108
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry</i>	3 720	6 238	+ 205	42,5	24,1	107	106	105	103
XI Kõhakeste- ja pudukaupade ts. — <i>Clothing a. dry-goods ind. </i>	2 111	3 308	+ 41	50,5	29,0	108	110	105	107
XII Ehitustööst. — <i>Building ind. </i>	5 941	7 199	+ 2 044	45,9	25,1	106	111	108	108
XIII Elektriijaamad ning gaasi- ja vesivarustus — <i>Electric power plants, gas and water works </i>	1 128	1 217	+ 101	48,0	32,2	104	102	101	100
XIV Puhastustööstus — <i>Sanitai- ion industry</i>	129	446	+ 5	41,6	24,4	108	117	105	114
Kokku — <i>Total</i>	64 392	65 184	+ 5 304	44,5	28,1	104	106	101	103

tasemel. M. a. sama ajaga võrreldes suu-
renes töömaht riievalmistamise alal, jala-
nõudetööstuses, vilditööstuses ning moe- ja
pudukaupade alal.

Ehitustööstuses tegeles k. a.
1. VI suur- ja kesktööstuses koos a.-s. „Ehi-
taja“ ja Teedeministeeriumi Ehitusosakonna
töötajatega 7199 töötajat eelmise kuu 5155
vastu, seega 2044 töötajat ehk 39,6% enam.
Võrreldes 1938. a. juuniga suurenes tööta-
jate arv 40 töötaja võrra. Hoonetehituste
alal suurenes töömaht võrreldes eelmise
kuuga 1111 töötajat. Välisehituste alal 933
töötajat.

Elektriijaamades ning gaasi- ja
vesivarustise alal suurenes töötajate arv
suur- ja kesktööstuses võrreldes eelmise
kuu ja m. a. sama ajaga vastavalt 9,0%,
2,6%.

Puhastustööstuses oli k. a. 1. VI
suur- ja kesktööstuses 446 töötajat eelmise

kuu 441 ja m. a. 384 vastu, mis annab töö-
jõu suurenemise vastavalt 1,1%, 16,8%.

Rööbiti töötajate arvu suurenemisega on
tõusnud ka tööstustööluste üldine töötundide
arv.

Tööluste töötundide üldarv suur- ja kesk-
tööstuses (1000):

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1939 mai	8 494	1 718	10 212
1939 aprill	7 045	1 415	8 460
1938 mai	9 001	1 585	10 586

Suurenemine või vähenemine %:

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1939 aprill	+20,5	+21,4	+20,7
1938 mai	- 5,6	+ 8,3	- 3,5

Tööluste keskmine tööpäeva pikkus oli
k. a. mais suurtööstuses meestöölisel 8,34
tundi ja naistöölisel 7,81 tundi ning kesk-
tööstuses meestöölisel 8,26 tundi ja naistöölisel
7,98 tundi, kuna eelmise kuu keskmine töö-

päeva pikkus oli vastavalt suurtööstuses 8,21 tundi ja 7,99 ning kesktööstuses 8,18 ja 8,00, seega on tööpäev mais pikem suurtööstuses meestel 1,6% ja naistel lühem 2,1%.

Rööbiti töömahu laienemisega tõusis mais makstud palga üldsumma võrreldes eelmise kuuga 16,6 tuh. kr., võrreldes 1938. aasta sama ajaga 1,9 tuh. kr.

Palga üldsumma suur- ja kesktööstuses (1000 kr.):

	Töölised	Administratsioon	Kokku
1939 mai	3 926	859	4 782
1939 aprill	3 233	878	4 101
1938 mai	3 863	832	4 695

Suurenemine või vähenemine mais (%):

Võrreldes	Töölised	Administratsioon	Kokku
1939 aprilliga	+21,4	-2,5	+16,6
1938 maiga	+1,6	+2,7	+1,9

Keskmine tööliste tunniteenistus oli k. a. mais suurtööstuses meestel 44,5 ja naistel 28,1 s. ning kesktööstuses meestel — 38,3 s. ja naistel 23,4 s., mis on kõrgem k. a. aprilli keskmisest tunniteenitusest suurtööstuses meestel 2,7% ja naistel 1,8% ning kesktööstuses meestel 1,3% ja naistes väiksem 2,1%.

Reaalteenistuse (teenistuse ostujõud tunniteenistuse alusel) oli k. a. mais võrreldes 1938. a. sama ajaga suurtööstuses meestel 1,0% ja naistel 3,0%.

Tööõnnetusi oli k. a. mais 1031. Sellest suurtööstuses 933 ja kesktööstuses 98. Ühe milj. töötunni kohta oli tööõnnetusi suurtööstuses 117 ja kesktööstuses 57, keskmiselt 102 tööõnnetust.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg juuni lõpust kuni 7. VII oli ookeani-vedudel väärdlemisi vaikne, Balti-Põhjamere vedudel aga kaunis elav.

Viljaveoturul oli nõudmine laevade järele väga tagasihoidlik. Argentiina vedudeks tehti vaid üksikuid tehinguid ning tonnaaži kogunes väärdlemisi rohkelt. Maksti seetõttu ainult miinimumhindu. P.-A meeriika viljavedudes oli juuni lõpul täielik vaikus, juuli algul tulid turule mõned laadungid miinimumhindadega. L.-A. afrika maisivedu vähenes ja hinnad veidi lõdvenesid. Selline viljavedude tagasihoidlikkus avaldas mõju prahiturule, mis hargnes nõrgenevistendentsiga.

Teistel ookeanivedudel vanarauaveod P.-Ameerikast Jaapani ja Inglisse olid ajutiselt elavamad. Maksti Gdynia 20/6, Inglisse 19/—19/6.

Suhkruvedu Kuubast oli tagasihoidlik, maksti 16/6—17/— Inglisse.

Kaug-Ida veod on tagasihoidlikud. Maksti Dalnyst kontinenti 24/6—25/—, Saigonist 26/—.

Vahemere-veod olid maakide alal tagasihoidlikumad ja hinnad veidi lõdvenesid.

Viimastest tehingutest võiks nimetada: Huelva-Rotterdam 6500 tn 7/3, Bona-Middlesbrough 7000 tn 8/9, Setubal-Rouen 2000 tn fosfaate 8/9; Bona-Stettin 4300 tn 12/6. Mullapähklite hinnad olid kõrgemad, maksti 29/30- Marseilles baasis. Puuvillaseemnete tehinguid peagu ei olnud, hinnatase 10/6 Hulli.

Süteveo-hinnad — üle ookeani ja Vahemerre samuti näitasid väikest nõrgenemist. Maksti:

Bristol kanal — La Plata	9/—
" " — Aleksandria	8/3 — 8/6
" " — Itaalia	7/— — 7/1½
" " — Rouen	4/3 — 4/6
Inglise ida rand — Taani	5/— — 5/6
" " — Balti meri	5/6 — 6/6
Danzig/Gdynia — Taani/Rootsi	4/6 — 5/6
" " — Aleksandria	11/—

Süteveohinnad Balti merre olid kindlamad ja tonnaaži pakkumine ei ületanud nõudmist.

Metsavedude alal seisund laevade kasuks paranes veelgi. Soome müüdi saetud metsa üle 680 000 std. ja Rootsi 600 000 std. Vene veod läksid tagasi, kuid seevastu

on Kanadast rohkesti metsavedusid, viimasel ajal ka Saksa, kuhu võetakse ka teisi laevu, kui Saksa tonnaazist ei jätku. On juba kõne alla võetud vastavate riikide poolt metsakvootele tõstmise, kuid vastav konventsents, mis piidi toimuma 29. VI, lükati Vene nõudmisel edasi. Metsahinnad näitavad tõusutendentsi. Viimastest metsaprahtidest nimetame:

700 std. DBB Abo-Leith 33/— aug.
1000 std. Kotka — Antwerpen 36/— juuli
1000 std. Trangsund — Grangemouth 31/— aug.
950 std. Wasklott — Antwerpen 37/6 juuli

640 std. Jakobstad — Boness 36/6 juuli
600 std. G. Garleby — Calais 38/6 juuli
575 std. Uleaborg — Leith 39/— nov.
420 std. Kowda — St. Helier 35/— aug.
1500 std. Arhangelsk — W. Hartlepool 44/— juuli
1000 std. Arhangelsk — London 48/— juuli

Ajalepingu prahtimisil oli viimasel nädalal peamiselt üksikute reisiride baasil. Pikemaajalisist tehinguist toome:

3800 tn. dw. 2/3 kuud Ameerika sõite 1,35 Doll/tn.
2500 " 6 " " " 1,60 "
2800 " 6 " " " 1,50 "
3000 " 3 " " Kaug-Ida 5/— "

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Vöiturgudel avaldus m. n. hindade kujunemises erinev liikumine. Manchesteris jäi eesti võihinnaoteering püsima e. n. tasemele, s. o. 115—117 š. cwt, kuid Londonist ja Saksast saadav hind paranes. Vastavalt hindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahekorral kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõi hinnaks 152 s. kg, s. o. 4 s. kg-lt kõrgemalt kui m. n. Tendents rahulik.

Või sissevedu Inglisse oli juunis Austraaliast ja Uus-Meremaalt 917 896 kasti m. a. sama kuu 582 900 kasti vastu. Juulis on loodetav sissevedu samadest maadest Inglisse pisut väiksem kui m. a. samal kuul, kuid järgneval kahel kuul on loodetav või sissevedu suurem kui m. a. samadel kuudel. Võitoodang Uus-Meremaal püsib alla, kuid Austraalias tunduvalt kõrgemal m. a. samaaegselt toodangust. Euroopa karjamajandusmaits näitas võitoodang juunis sesoonselt suurenemist, kuid jäi väiksemaks m. a. juuni toodangust. Kuna söödaviljasaakide väljaveetud on head, ning rohukasvukts ihmad soodsad, näivad või tootmiseeldused enamikus Euroopa karjamajandusmaits edaspidi kujunevat rahuldavaiks.

Meil võitoodangu kujunemine näitas tänaseni edukust, milline asjaolu nähtub võiväljaveo suurenemisest. Nii eksportiti meil

juunis võid 1 967,8 tn, mis on m. a. sama kuu väljaveost 30% suurem. K. a. I poolal eksportiti võid 6 922,2 tn, s. o. 17% enam kui m. a. samal ajal. Väljaveetud võikogusest läiks Inglisse 4 986 tn, Saksa 1 900 tn ja ülejäänud osa teistele turgudele.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1939. a.	1938. a.	1937. a.
	3./VII 9./VII 1939	26./VI 2./VII 1939	1./I kuul 9./VII	1./I kuul 10./VII	1./I kuul 11./VII
VÖI (tonni) Butter (tons)	946,4	481,5	6962,2	6479,2	5631,3
Sellest:					
Saksa . . .	76,3	55,7	1899,8	1978,2	1905,8
Inglisse . . .	868,8	408,5	4985,9	4494,0	3450,0
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	180	2610	29828	29212	15522
Sellest:					
Inglisse . . .	—	1523	13421	9188	1820
Saksa . . .	180	1087	14309	9764	13630
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	—	108,1	1613,2	1049,9	1071,7
LINA (tonni) Flax (tons)	60,8	20,3	5293,8	3647,5	4159,1
Sellest:					
Inglisse . . .	45,8	20,3	3122,3	1645,4	1576,4
Belgiasse . . .	—	—	70,7	0,5	201,5
Soome . . .	—	—	232,4	308,2	238,8
Saksa . . .	15,0	—	1310,0	707,7	1385,6
Prantsusse . . .	—	—	172,3	342,2	522,1

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi püsima e. n. tasemele, s. o. 91 š. tsentner. Asjaomastes ringkondades peetakse võimalikuks hindade kõvenemise jätkumist ka lähenevate nädalate jooksul. Oli ju läinud aasta juuli II poolel meie kõrgema peekoni sordi noteering Londonis 104 š. tsentner, s. o. 13 š. kõrgem kui praegune hind.

K. a. I poolel veeti välja 14 889 palli peekoni 1 612 tn. Kr. 2 299 707 väärtuses. M. a. I poolaasta väljavedu oli ainult 9 846 palli 1 050 tn. Kr. 1 544 989 väärtuses. Koguselt suurenes meie peekoni väljavedu 53% ning väärtuselt 49%, mis tingitud madalamaist hindadest k. a. võrreldes eelnevaga. Ühtlasi on suurenenud tunduvalt elussigade välja-

vedu. K. a. I poolel veeti välja 59 379 elussiga 6,4 milj. kr. väärtuses. M. a. I poolel ulatus väljavedu ainult 38 470 seale 3,8 milj. kr. väärtuses. Seega suurenes elussigade väljavedu koguselt 54% ning väärtuselt 67%, mis on tingitud peamiselt keskmise kaalu tõusust.

K. n. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad endiselt järgmisi hindu:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg.	110	105	99	Sise-
55,5—59 "	105	101	95	туру-
72,5—75 "	105	101	95	hinnad
75,5—80 "	101	97	94	

Elussigade hindadeks noteeriti:

120—160 kg. rasked	67 s.	eluskaalu-kg.
üle 160 " " "	61 " " "	" " "

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade- ja lihaturg algas m. n. rekordselt suure veisekauba pakkimisega. Pakkimise suurenemisega nõrgenes nõudmine ja sellega ühtlasi hinnad, mis ei jätnud mõjustamata ka vasika- ja lambalihahindu; sea- lihale püsis siiski võrdlemisi rahuldav nõudmine ja hind paranes isegi 3 s. Veisekauba järsu pakkimise suurenemist põhjustasid e. n. tagasihoidlik veisekauba pakkimine ja ka parem hinnaseis. Kuna tänavu on maalt loomi külluses saada, toodi neid ülesostjate poolt parema hinna lootusel suuremal arvul turule. Tendents veisekaubale selgusetu.

Nädala keskmiselt maksusid suurmitügil:

Suured pullid: rammusad 41—43 s. ja keskmised 40—42 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 39—41 s., keskmised 38—39 s. ja lahjad 37—38 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 25—27 s. ja väiksemad — 22—24—26 senti kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkadeturul püsib seisund endiselt kindel. Toornahkade hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 7. VII s. a. Börsikomitee juures noteeriti toornahkade hinnad franko

Lehmad ja härjad: nuumatud 46—49 s., rammusad 40—45 s., keskmised 33—38 s. ja lahjad 25—30 s. kg; eluskaaluga 14—22—27—31 s. kg.

Mullikad: nuumatud 46—49 s., rammusad 39—41 s., keskmised 38—39 s. ja lahjad 28—33 s. kg, eluskaaluga 17—23—26—31 senti kg.

Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 60—70 s., rammusad 47—55 s. keskmised 41—45 s. ja lahjad 35—41 s. kg, eluskaaluga 26—30—40—50 s. kg.

Lambad, tapetult: rammusad 50—55 s., keskmised 43—50 s. ja lahjad 35—40 s. kg.

Eksportlambalihast maksti m. n. Tallinna tapamajades vastavalt headusele 95—100 s. kg, eluskaalu järgi franko saatejaam 39—42 s. kg.

Sead: noored- ja peekonkaalulised 83—87 s., rasvasead 75—80 s., lihasead 74—76 s. ja vanad emised 63—66 s. kg, eluskaalu alusel 59—64 s. kg.

vastuvõtupunkt 10. VII — 16. VII s. a. järgmiselt:

Veisenahad, värsked I sort 70 s., II sort 63 s. ja praaknahad 50 s. kg, soolatud

nahad I sort 82 s., II sort 74 s. ja praaknahad 60 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, kuivad I sort kerged, värskelt kuni 3,5 kg kr. 3,50 tk., II sort värskelt raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr. 1,10 ja III sort praaknahad kr. 1,75 tk. Tendents kindel.

Lambanahad — I sort OJ kr. 3,35

tk., II sort J kr. 3,00 tk., III sort L kr. 2,25 tk., IV sort K kr. 1,75 tk. ja praaknahad kr. 0,60 tk. Tendents kindel.

Hobusenahad I sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr. 11,00 tk., II sort soolatud alla 17 kg ja värsked alla 20 kg kr. 8,00 tk. ja III sort praaknahad kr. 5,00 tk. Tendents kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturseisundi kujunemises m. n. välisurul ei olnud erilist muutust. Samuti jäi eksport- kui ka siseturumunade hinnanoteering muutmata, s. o. vastavalt 70 s. ja 68 s. kg franko kogumispunkt.

Kanamunade väljavedu on meil k. a. näidanud tunduvalt tõusu, võrreldes m. a. välja-veoga. Nii eksporditi meil k. a. I poole kanamune 29,1 milj. tk. m. a. sama aja 18,8 milj. tk. vastu. Seega suurenes kanamunade välja-

vedu k. a. 55% võrreldes m. a. I poole välja-veoga. Väljaveetud kanamunadest läks Inglisse 13,4 milj. tk., Saksa 14,1 milj. tk. ja ülejäänud osa teistele turgudele.

M. n. maksusid kanamunad siseturul s. paar.

Tallinnas	8—11	Valgas	9—10
Tartus	10—11	Rakveres	9—10
Viljandis	8—10	Narvas	10—11

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad endisel kindlal tasemel. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 10. juulil s. a. noteeriti Tallinna kohta järgmised hinnad lahtisele piimale: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l ja müügil piimatööstustele 11 s. l. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l ja müügil piimatööstustele 9 s. liiter.

Soojade ilmade tõttu on Tallinnas nõudmine piima järele hea, ning nõudmine püsib pakkumisega tasakaalus.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes mõõdunud nädalal senti liiter.

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	17—18	—	14—15	12
Narvas	14	—	—	8
Tartus	16—17	13	—	10
Viljandis	15	—	—	10—11
Valgas	15	—	—	10
Rakveres	15	—	—	9—10
Paides	—	—	—	9
Võrus	—	—	—	9—10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

M. a. suur nisusaak, mis ületas maailma keskmise nisutoodangu umbes 20%, avaldab tänavusele teraviljaturule praegugi mõju. Praegused maailma nisutagavarad on ca 26% suuremad kui m. a. samal ajal. Eelkalkulatsiooni järgi, mis tehti nisutagavarade seisuga tänavu 1. VIII, kujuneks need P.-Am. Ühendriiges 7,5 milj. tn. (4,2 milj. tn 1938. a.). Kanadas 3,0 milj. tn. (0,7 milj. tn), Argentinas 4,7 milj. tn (2,1 milj. tn) ja Euroopas 6,6 milj. tn (4,1). Ainult Austraalias on tänavune nisutagavara väiksem kui mullu.

Tänavused saagilootused on P.-Am.

Ühendriiges küll väiksemad kui m. a., kuid ületavad siiski enam kui 9% viimase viie aasta keskmise saagi.

Kanadas on suviniisu kasvupind tänavu ca 600 000 ha suurem kui aasta varemalt.

Briti Indias on nisusaagi lootused viimasel hinnangul paranenud võrreldes eelmisega ca 5,5 milj. kv., kuid jäävad siiski väiksemaks m. a.-st ca 7 milj. kv. võrra.

Aafrikas on tänavu lootust suuremat saaki kui m. a.

Euroopas, peamiselt Lõuna- ja Ida-Euroopas, kus viljade seisund kevadel oli nõrgem, on saagilootused viimasel ajal pa-

ranenud. Kesk- ja Lääne-Euroopas hinnatakse viljade seisundit rahuldavaks.

Suuremate ostude tõttu m. n. algul ja e. n. lõpul näitasid hinnad ka sellal tõusu, kuid m. n. lõpuks ilmnes jällegi langus, nõnda et nädala keskmised hinnad osutusid madalamaks e. n. omadest.

M. n. keskmiselt oli nisuhinnaks Liverpoolis 7,62 kr. per kv. e. n. 7,82 kr. vastu, s. o. 2,6% langust. Chicagos langes nisuhind e. n. 10,00 kr.-lt per kv. m. n. 9,55 kr.-

le, s. o. 4,5% ja Winnipegis 8,35 kr.-lt 7,96 kr.-le s. o. 4,7%.

Rukkihind langes Chicagos e. n. 6,82 kr.-lt 6,67 kr.-le, s. o. 2,2% ja Winnipegis 6,36 kr.-lt 6,14 kr.-le, s. o. 3,5%.

Maisihind langes Chicagos e. n. 7,16 kr.-lt m. n. 7,10 kr.-le, s. o. 0,8%.

Sisemaa linnade turgudel oli teraviljaga tehinguid vähe. Hindades suuri muudatusi ei olnud, kuid võis konstateerida paiguti tõusutendentsi, mis peamiselt sõltus pakkumiste vähesusest.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linakaubanduses on vaikne vaheaeg. Kui kuu aega tagasi oli elavaid tehinguid linaturul, mil enam kui 1000 tn lina müüdi lühikese aja jooksul ketrusvabrikuisse, siis nüüd viimastel nädalail ei registreerita enam nimetamisväärseid tehinguid. Kuid vaatamata sellele püsib linahind kindlana.

Linahinnad Šotis.

	28. VI 39	31. V 39
Võru-Petseri R	£ 87—88	£ 87—88
Pärnu ülepuhastatud R	£ 87—88	£ 87—88
Pärnu takk I sort	£ 59—60	£ 59—60
Läti liivoonia R	£ 89—90	£ 88—89

Ainult Läti liivoonia juures näeme väikest hindade paranemist. Samuti peab märkima Läti lina üldist paranemist võrreldes meie linaga, sest alles mõne kuu eest noteeriti meie lina kõrgemalt Läti omast.

Meil on tegevus linaturul täiesti soikunud, kuna talupidajad on praegu seotud kibedasti heinatöoga. Ja kuigi kohati leidub taludes veel väikesi linatagavaru, ei tooda neid turule.

Ainult väikekaupmeeste käest ostetakse väiksemaid partiisid. Lääne-Euroopa linakasvatatajais mais on linakasvupind tõusnud, kuid kuna vahepeal oli seal ilm põuane, siis arvatakse ha-saake madalamaiks eelmisest aastast ja nii ei loodeta kogusaagis tõusu.

Poolas olla ka linakasvupind tõusnud, kuid

saagi iseloomustuse kohta puuduvad praegu veel andmed, kuna Poolaski teostatakse linakülv võrdlemisi hilja.

Meie linakasvupinnas arvestatakse ca 15% tõusu võrreldes m. a.-ga

Läänemaal Vigalas, Lihulas ja Pärnumaal Vändras, Toris jne. on linapõllud ilusad ja võrdlemisi puhtad, kuigi suviviljapõllud kohati on umbrohused.

Petseri- ja Võrumaal, kus linakülvid teostatakse hiljem, on linakasv praegu ebaühtlane, kuid see paraneb kindlasti, kuna vahepeal on tulnud tarviliselt vihma.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 7. VII k. a. Tallinna Börsil noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg.-lt s.:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	198	196
HD	129	127
D	120	118
OD	111	109
LOD	102	100
H	98	91
Takk I sort		91
Takk II sort		81
Takk III sort		71
Ehitustakk		15—20

Hinnad noteeriti eelmise kuu tasemele.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Marjade hooaeg Tallinna turul algas. Nagu oletati, on aedmaasikasaak tänava väike- ja neid on turul vähe. Seepärast on ka

aedmaasikahinnad jäänud püsima senini üsna kõrgele tasemele. Paremad, suured ja valitud aedmaasikad maksusid 10. juulil Tall-

linna turul 2.— kr. kg, keskmise mihusega aedmaasikad 1,40 kr. kg, kuna Petseri aedmaasikaid võis osta 70 s. kg. Võrreldes m. n. hindadega on aedmaasikate hind langenud umbes 1.— kr. võrra kg-lt.

Turule toodi ka juba rohkem müügile karusmarju kompoti marjadena. Näib, et ka karusmarjade saak tänvu ei tule rikkalik; marjade pakkimine on tagasihoidlik ja hind 15—25 s. kg. Hind on langenud võrreldes m. n. 5 s. kg-lt.

KALATURG. — FISH MARKET.

Siseturu-kalakaubanduses valitses m. n. vaikus. Tallinna turult puudusid paljud kalaliigid, mistõttu hinnad kõrgenesid.

M. n. andis Narva laht rohkesti lõhe. Kogutud andmeil saadi Udriast kuni Narvani umbes 200 suurt lõhe (10—12 kg) ja kui sellele kogusele arvata juurde Loksalt ja Tallinna ümbrusest saadud lõhed, siis võib arvestada lõhesaaki 250 kalale, milline realiseeriti enamasti Tallinna turul. Rannikul maksti kalureile 300—320 s. kg., fr. Tallinn aga 330—350 s. kg. Kalli hinna tõttu värsket lõhe jaemüügil ei olnud, vaid kõik läks välis-turgudele. Eksportörid saavad praegu lõhest Saksas R.M. 2,50 per kg cif Stettin, s. o. 358 s., nii et lõhe-eksport ei ole tasuv, kuid hoiab kõrgel siseturuhinnad. Tallinna kalakaupmehed ostavad lõhe soolamiseks ja suitsutamiseks, müües kalapead ning lõiked 60 s. kg, kuna suitsutatud soolalõhi on müügil 120 s. 100 gr.

Räimepüük jääb hoopis väikeseks. Haapsalu lahes on, samuti kui Pärnu laheski, räimepüük lõppenud. Tallinna turule tuli m. n. vaid Tallinna ümbruse vete räimi koguses kuni 2000 kg., seetõttu olid ka räimehinnad kõrged. Kalureile makstakse kalasadamas räime kilost kuni 32 s., keskmiselt maksti m. n. 18—30 s. Tallinna turul oli räimi müügil 30—40 s. kg, mis mõnel päeval turu lõpul langes 20 s. kg. Narva turul oli räimi samuti vähe ja maksusid kuni 35 s. kg, väiksemad 20—25 s. kg.

Lestasaak on endiselt rahuldav. Tallinna kalasadamasse toodi m. n. Hiisaaare ja

Müügile ilmusid ka esimesed kirsid, milledest nõuti 160 s. kg.

Köögilviljaturul suurenes hernekaunte pakumine ja nende hind langes võrreldes m. n. poole madalamale. Hernekaunad maksusid 10. VII Tallinna turul 1.— kr. kg. Langenud on veel värske kartulihind umbes 5 s. võrra kg-lt. Värske kartuli hind oli 10. VII 10—25 s. kg. Teiste köögiviljade hinnad on jäänud püsima m. n. tasemele.

Tallinna lahe lesti ca 6500 kg ning müüdi sadamas Hiisaaare lesti 12—15, Tallinna lahe lesti aga 20—36 s. kg. Tallinna turuhinnad olid vastavalt 20—25 ja 30—45 s. kg.

Peale nende kalaliikide oli Tallinna turul veel müügil haugi, koha ja ahvenat, milliseid müüdi: haug — 55—65 s. kg, ahven 15—45 s. ja koha 100—130 s. kg.

Tursasaak on hea, kuid madala hinna tõttu püük ei ole tasuv. Kalasadamas saadakse tursa kilost 3—4 s., turul väikemüügil maksub tursk 5—8 s. kg, lõigatult 10—15 s. kg.

Värsket angerjat müügil küllaldaselt, hind aga kindlate eksporthindade tõttu endiselt kõrge. Koos kollase paigaangerjaga hakkab ilmuma müügile ka väärtuslikku rändangerjat. Tallinna turul püsib hind 180—200 s. kg. Suitsuangerjas müüakse väiksemad tükiviisi, kusjuures kõige väiksemast nõuti 25 s. tk. ehk 250—300 s. kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg.

	Tallinnas 8. VII	Narvas, 7. VII
Lõhi, kalaviisi, värske	350—400	350
Iherus, "	200—250	—
Angerjas, "	180—200	150—200
Koha, "	100—130	150—160
Siig, "	100	—
Haug, "	55—65	—
Ahven, "	30—45	50—75
Latikas, (väikesed) "	—	35—45
Linask, "	50	50—55
Koger, "	50	—
Vimb, "	—	40—45
Lest, "	20—40	—
Tursk, "	7—8	—
Räim, "	40	20—35

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

KONSERVITÖÖSTUS USA-s. — PRESERVE FACTORIES IN U. S. A.

V. Peil.

USA konservitööstus ositub kahte harru: puu- ja aedvilja- ning kalakonservitööstuseks. Lihakonserve mainitud tööstused ei valmista, kuna neid toodetakse kõrvalsaadusina kombineeritud lihasuurtööstusis.

Konservitööstuse harud	käitiste arv		töölise arv		toodang (tuh. dollarites)	
		%		%		%
Puu- ja aedvilja-konserv.	2 744	91,0	116 298	89,8	649 644	91,5
Kalakonservid . .	274	9,0	13 335	10,2	60 588	8,5
K o k k u	3 018	100,0	129 633	100,0	710 232	100,0

Esikohal seisab puu- ja aedviljakonservitööstus, mille toodang moodustab üldkonservitööstustoodangust 91,5%. Konservitööstuses on viidud läbi kindel spetsialiseerimine teatud toorainete töötlemiseks. Tavaliselt piirduakse kahe või kolme tooraine töötlemisega. Nii on käitisi, millised töötlevad ainult tomateid, herneid või maisi. Loomulik, et säärase käitise tegevus peab seetõttu olema s e s o o n s e t laadi ja kestab sõltuvalt tooraine liigist, ühest kuni kolme kuuni. Seesooni lõppemisel käitised pannakse tavaliselt seisma, kuid on käitisi, millised töötavad ka aasta ringi. Nii võiks näiteks, mainida tomati konservitööstust, mis suvehooajal valmistab tomatimahla ja talvel mitmesuguseid tomati-segukonserve, nagu oad tomatid, makaronid tomatid jne. Tööseisaku vältimiseks on tehtud katsed ka kombineeritud konservitööstuste rajamiseks. Oregoni osariigis lasti 1936. a. käiku konservitööstused, kus ühel hooajal töötletakse herneid ja teisil hooajadel porgandeid, spinatit ja m. Üheks spetsialiseerimise vooruseks on see, et ta võimaldab töötlemisprotsesside täielikumat mehhaniseerimist ja automatiseerimist. Konservitööstuse töötlemise peaaugina esinevad tomatid, hernes ja mais. Nende kolme tooraine liigile langeb 80% kogu aedviljakonservitööstuse toodangust.

Töö edukuse huvides, eriti hooajal, konservitööstused praktitseerivad aedviljasaagi kontrakteerimist juba nende kasvul. Vastandiks meie oludele. USA-s suurem osa aedviljasaagist tarvitatakse konservitult ja neid on saadaval aasta ringi. Ainult mõnes aedviljaliigis värskest tarvitamine ületab konservitute oma (kapsad, spinat):

Aedvilja-liik	Saak (tuh. tn)		Töötletava aedvilja osatähtsus %
	kokku	töötlemiseks	
Tomatid	1 946,9	1 517,8	78,0
Herned	354,5	240,4	67,8
Oad	255,7	86,5	46,9
Pipar	18,9	18,9	100,0
Spargel	102,1	51,7	50,6
Spinatid	128,1	47,7	37,2
Peetid	80,2	41,9	52,4
Kurgid	203,4	109,7	53,9
Kapsad	840,2	123,6	14,7

Suurem osa puuvilja töötletakse mitmesugusteks kompottideks. Kompottidele langeb konservitud puuviljasaaduste kogusest 78,3%. Ülejäänud osa läheb keediste ja muude säärase saaduste arvele (4,9%), puuviljamaahlale (7,5%), kokteilidele ja salatitele (9,3%). Puuvilja konservitud saaduste assortiment on märksa suurem kui aedviljakonservitööstuses. Viimaseil aastail on USA-s eriti kasvamas majoneeside valmistamine. Täiesti uueks ja kiiresti levivaks alaks osutub veel puu- ja aedvilja külmutamine. Aed- ja puuvilja külmutamine on eriti arenenud Kalifornias ja põhja-ida osariiges. Territoriaalselt asub aed- ja puuvilja konservitööstus peamiselt lääneosariiges ja esirinnas siin sammub Kalifornia.

Kalakonservitööstus haarab peale kalade konservimise veel jõe- ja merevähkide konservimist. Konservimisele läheb igal aastal umbes 40—42% kalade üldpüügist. Kalakonservidest seisavad esikohal lõhe- ja sardiinikonservid. Lõhe- ja sardiinikonservide tootetakse peamiselt Aljaskal, mille 99 käitist annab 90% kogu USA lõhe- ja sardiinikonservide toot-

dangust. Sardiinikonserve toodetakse suuremal määral Kalifornias (60%). Teisist konservimisaladest meile täiesti tundmatuks osutub õlle konservimine, mida õlletööstused lasevad müügile hermeetiliselt suletud plekktoosides.

USA liha- ja konservitööstuste suhtes paistab silma kõigepealt nende suurtööstuslik ilme ja massitoodang, mis on võimalik

ainult laialdase turumahu tõttu. Vaatamata saaduste mitmekesisele assortimendile esineb neist valdav osa standardkaupadena, mis vähendab tootmiskulusid ja kergendab turustamist. Lõpuks tuleks märkida, et kogu USA liha- ja konservitööstus on tugevasti tsentraliseeritud kapitalilt ja tootmiselt, mis lubab tootmisaparaati seada püüanikindlale alusele.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

30. juunil 1939. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 892 202,—	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 276 038,89
välisraha	8 910 159,85	3. Eritagavarakapita'id	4 122 865,94
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coth.</i>	1 031 452,18	4. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		a) pangatähed liikvel	51 115 605,—
kaubavekalid	10 376 710,38	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	1 945 283,40	valitsuse	10 271 512,95
metsatööstusl.	19 606,27	pankade	17 539 884,86
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		teised	2 810 368,72
valitsusele	—	5. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	30 621 766,03
teistele *)	14 717 075,55		29 231 750,86
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	8 458 398,47		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	40 017 040,62		
	<u>121 387 926,72</u>		<u>121 387 926,72</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 60,93 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 782 690,61
Includes Ekr. 782 690,61 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Soome karjasaaduste väljaveopreemiade toetussummad 1939. a. juba kasustatud.

Budgetary Grant for Premiums on Finnish Agricultural Exports for 1939, already Used up.

Soome karjasaaduste väljavedu 1939. a. esimese 5 kuu kestel oli võrreldes eelmise aasta sama ajaga tn:

	1939	1938
Või	6 982	7 876
Munad	2 687	3 341
Sealiha ja elussead	1 878	997
Loomaliha	462	303
Juust	2 226	1 934

	1938	1939
Sealiha ja elussead	3,9	2,1
Loomaliha	0,5	0,8
Juust	6,6	4,4

K. a. on Soomes karjasaaduste väljaveopreemiaks makstud kuni mai lõpuni ligemale 62 milj. marka, kuid et riigi eelarves vasta-vaiks toetussummadeks on nähtud ette ainult 60 milj. marka, siis on võimalik kulude piir toetuste alal juba ületatud.

Peale kindla eelarves ettenähtud toetussumma laekub väljaveopreemiade maksmiseks veel tulusid margariini ja loomatoidu valmistamise ning loomatoidu sisseveotollide alal, kuid k. a. on loomatoidu sissevedu niivõrd väike, et on kahtlane, kas jätkub neist laekunud tuludest isegi lähemaks ajaks väljaveopreemiade maksmiseks.

Väljavedu või ja munade alal näitab k. a. tagasiminekut, kuid seevastu sealiha ja elusisigade, loomaliha ning juustu väljavedu on kasvanud.

Väljaveopreemiaks maksti k. a. esimesel 5 kuul võrreldes 1938. a. sama ajajärguga milj. markades:

	1938	1939
Või	48,2	42,0
Munad	10,4	9,3

Soome põllumaade juurdekasv. — Increase of Arable Area in Finland.

Soome põllumaa on 1920. a. kuni 1938. a.-ni kasvanud 2,0 milj. ha-lt 2,6 milj. ha-le, mis on enam kui 20% juurdekasvu. Rukki, odra ja kaera alla külvatavate põllumaaade suurus on püsinud seejuures ligilähedalt muutmatusena, kuid suvi- ja talinisu alla külvatavate maade suurus on tõusnud.

Järgnevalt toome andmed külvipindade suuruse kohta üksikute viljade järgi tuh. ha-des:

	1920	1938	1920	1938
Rukis	233	233	Suvinisu	3 102
Kaer	395	463	Talinisu	5 28
Oder	116	121	Kartul	73 85

Riigi poolt antud soodustuste tõttu on Soomes tõusnud nisukasvatamine suuresti. Suvinisukasvatamine on 30 korda suurem kui 18 aastat tagasi. Lina- ja kanepikasvatamine on Soomes tagasi minemas ja on vähenenud 18 a. kestel poole võrra.

ROOTSI.

Rootsi puu-uurimisinstituudi tegevus.

Wood Research Institute in Sweden.

Puu-uurimisinstituudi juhataja B. Thunell märgib omas intervjuus Social Demokraatidele, et Rootsis puudus senini puu-uurimisinstituut, ning et uurimusi sel alal on tehtud väga väikeses ulatuses. Edaspidi on kavatsusel pidada statistikat puu üle. Üks tähtsamaist küsimusist on puidu sortimine. Senini on puitu sorditud vastavalt tiserimaterjalili nõudmistele, kuid Inglise nõuab

ikka enam ja enam, et puit oleks sorditud tiheduse järgi. Oleks väga soovitatav, et sortimist toimetaksid teadlased ja praktiliste kogemustega isikud. Vajalik on uurida kasvukoha mõjustusi puude tihedusele ja teistele omadustele. See töö võtab palju aega, selle tulemused on aga väga väärtuslikud. Teine ala, mis nõuab põhjalikku uurimist, on impregneerimine. Siin tuleb töötada koos teiste

tootjatega. Uurimist väärib eriti tulekindel vahend impregneerimiseks ja mitmesuguste liimainete tarvitamine. Vineeri ja muude liimitud puusortide toodete suurenemisega on selle küsimuse tähtsus võrdselt suurenenud. Sellised uurimused on kallid, kuid uurimuste tulemused on sedavõrd tähtsad, et see töö end

tasub ja konkurentsi suurenemisega teistelt puutootjatelt maadelt peab uurimusele vaatama kui puht-enesekaitsele.

Nagu edasi insener B. Thunelli intervjuust selgub, on riik puu-uurimisinstituudile eelarve korras andnud 70 000 kr.

Rootsi puumassimüügid. — *Swedish Wood Pulp Sales.*

Läbimüük tselluloositurul oli mais väiksem kui aprillis, kuid siiski enam-vähem rahuldav. Suuremat äri tehti vanade lepingute konvertimisega, ja palju lepinguid sõlmiti kauba hiljemaks üleandmiseks. Mingit erilist ostuhuvi ega turuseisu paranemist mais ei olnud märgata.

Sulfiidi- ja sulfaadihinnad on endiselt nõrgad. Võib aimata veidi kindlamat tendentsi pleegitamata sulfiidil. Nagu eelmiselgi kuul, on sel kuul raske teha kindlaks päevahindu, kuna suurem osa äritehinguid on konvertimised.

Järgmised hinnad makstud mittekonvertimisel, annavad ülevaate:

Per 1 016 kg. cif Inglise	£ 9.15/- à 10.5/-
pleegitatud sulfiit	
raske sulfiit umbes	£ 8.-
raske sulfaat	£ 6.- à 6.4/-

Ex dock P.-Ameerika Atlantsadam per 100 lbs.

pleegitatud sulfiit	§ 2.35 à 2.50
raske sulfiit	§ 1.80 à 2.-
raske sulfaat	§ 1.40 à 1.50

Vabrikute sulfaadi-laod on endiselt suured, kuigi P.-Am. Ühendriikide importsadamaist teatatakse laagrite vähenemisest.

Tselluloositarvitamine enamikus riiges on kaunis hea. USA paberitööstuse tegevus oli umbes 85%, mis on väga rahuldav.

Niiske mehaanilise massi seis on endiselt hea. Rootsi vabrikute laosels oli palju väiksem kui samal ajal viimaseil aastail. Tehingud olid elavad nii 1939. kui ka 1940. a. jaoks. Viimaste nädalate hinnad ei olnud madalamad kui 50/- cif Inglise ida ranna sadam.

Kuiva mehaanilise massi hind viimasel ajal on umbes Rkr. 85.— neto fob.

Rootsi kaubandusdelegatsioon Inglisse. — *Swedish Commercial Delegation to England.*

Neil päevil sõidab Inglisse Rootsi kaubandusdelegatsioon, et pidada läbirääkimisi inglise töösturitega kaubandussuhete laiendamiseks Rootsi ja Inglise vahel. Delegatsiooni kuulub seniste andmete järgi 48 isikut ning

märgitakse, et nii suurt delegatsiooni ei ole Rootsi kunagi välismaale saatnud.

Läbirääkimiste otstarbeks on leida võimalusi Rootsi-Inglise kaubavahetuse tasakaalustamiseks (1937. a. väljaveedu Rootsist 484 969 000 Rkr. ja sissevedu 403 257 000 Rkr.)

LEEDU.

Riiklik toetus piimatoodangu tõstmiseks Leedus.

State Subsidy for Increasing Milk Production in Lithuania.

Kariloomade tõuparandamiseks ja selle kaudu ka piimatoodangu tõstmiseks Leedu valitsus toetab ja ergutab rahaliselt loomade paaritamispunktide ja karja-kontrolljamaade asutamist ning loomade tõuraamatute pidamist.

Samuti toetab riik rahaliselt ühispiimatallustele asutamist ning annab piimatöötlemistallustele toetussummasid järgmiselt: 1) piimatallustehoonete püstitamiseks 50%, kuid mitte üle 10 000 liti, 2) masinate soetamiseks

25%, kuid mitte üle 10 000 liti ja 3) puurkaevude tegemiseks 50%, kuid mitte üle 10 000 liti.

Piimatallustest poolt valmistatava või standardimiseks ja või väljaveo ratsionaliseerimiseks seati Leedu valitsuse poolt sisse (1927. a. novembris) riiklik võiväljaveo kontroll. Valitsus tegi kõik mis võimalik, et tsentraliseerida või tootmist ja ekspordi kooperatiivühingute keskkliidu „Pienocentras'e“ kätte. Kui välisurul vähinnad langesid, siis Leedu valit-

sus, soovides ergutada standarditud või pakumist välisturu jaoks, määras kindlaks piimatalitusesse toodava piima ja vastavalt või eest saadavad hinnad 1938. a. novembrist kuni käesoleva aasta maini:

I sordi või kg eest lit. 3,25.

II sordi või kg eest lit. 3,10

K. a. maist alates aga määrati vastavalt hinnad järgmised: I sordi või kg eest lit. 2,95, II sordi või kg eest lit. 2,85.

Kindlaid juurdemakse võile riigi poolt ei ole. Juurdemaksude suurus sõltub hindade kõikumisest välisturgudel. Vahe piimatalitusele makstud hinna ja välismaiste hindade vahel kaetakse riigi poolt.

Pienocentras'e poolt välismaale eksporditud võikogused:

1938	— 17 257,8 tn.	1938	— 8 674,2 tn.
1937	— 14 964,4 „	1932	— 9 280,9 „
1936	— 14 302,4 „	1931	— 7 480,9 „
1935	— 12 101,2 „	1930	— 6 024,6 „
1934	— 9 589,9 „		

Leedu-Türgi uus kaubanduskokkulepe. — *New Trade Agreement Lithuania with Turkey.*

Uue kaubanduskokkuleppe järgi ulatub kaupade vahetuse aasta-volüüm 6 kuni 8 milj. litile. Leedu hakkab Türgist ostma apelsine, viinamarju, pähkleid, mandleid, tubakat, õli-

sid jne. ja müüma Türgile hobuseid, töötlemata ja pargitud nahka, jalanõusid, mitmesuguseid puusaadusi jne.

Leedu lina ja takkude eksport. — *Flax and Tow Exports from Lithuania.*

Lina ja linatakkude ekspordi kogus käesoleva aasta esimese viie kuu jooksul ulatus 13 500 tn. Ekspordi väärtus ulatus 19,7 milj. litile 15 milj. liti vastu m. a. samal ajal. Li-

na eksporditi 11,7 milj. liti väärtuses ja linatakku 7,5 milj. liti eest. Lina ja linatakkude eest saadud hinnad on palju kõrgemad m. a. omadest.

Leedu uuest majandusplaani. — *New Economic Programme in Lithuania.*

„Lietuvos Aidas“ avaldas artikli, milles tehakse ettepanek laiaulatusliku majanduskava väljatöötamiseks, et tõsta Leedu majanduse aktiivsust. Artiklis tähendatakse, et eriti nõuab kiiret lahendust järgmine asjaolu: põllutööliste suur puudus ja tööjõudude liig-

ne kuhjumine linnadesse. Artikli autori poolt pooldatav majandusplaan seisneb riigi poolt ettevõetavais töodes, avalike ehitiste püstitamises, maaparandustöodes, teede ehitamises, metsatöodes jne.

Uus vineerivabrik Leedus. — *New Ply-wood Factory in Lithuania.*

Lähemal ajal tuleb Leedus ehitamisele uus vineerivabrik. Vabrik peab esialgu kat-

ma siseturu nõudmisi ja hiljem juba olema võimeline vineeri ekspordima ka välismaale.

Leedu tuletikkude sündikaadi tegevus. — *Match Syndicate's Report in Lithuania.*

Leedu tuletikkude sündikaat avaldas oma tegevusaruande 1938. a. kohta. Sündikaat laskis möödunud aasta jooksul turule 24 milj. toosi harilikke tikke ja 157 300 toosi luksus-

tikke. Sündikaadi kulud on tõusnud 1 313 172 litile. Sündikaadi üldbilanss 1938. aastaks oli 39 658 298 litti ja aasta puhassissetulek tõusis 356 308 litile.

Põllumajandusmasinate müügi suurenemine.

Larger Sales of Farming Implements.

Võrreldes e. a. on tunduvalt suurenenud põllumajandusmasinate müük. „Lietukis'e“ ühing oon käesoleval aastal müünud põllumajandusmasinaid 5 milj. liti eest 2,5 milj. liti vastu m. a. samal ajal. Enamik põl-

lumajandusmasinaist on Roots, N. Vene ja Inglise päritoluga. Masinaid müüdi põllupidajatele 107 kooperatiivi vahendusel. Põllumajandusmasinate tarvitamise tõus on tingitud peaaesjalikult just põllutööliste vähesusest.